

[Reedtz-Thott.]

til sin tid tage stilling til, om der skal foretages nye forsøg.

Det er disse synspunkter, der motiverer, at jeg vil foreslå ærede medlemmer at stemme mod den højtærede justitsministers lovforslag.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker for udvalgets indstilling. Det henstilles i tillægsbetænkningen, at spørgsmålet om 70 kms hastighed for busser tages op til overvejelse i justitsministeriet. Sådanne overvejelser er allerede i gang. Sagen har været drøftet med biltilsynet og med vejdirektoratet, og i øjeblikket diskuteres problemet på internordisk basis i den nordiske vejtrafikkomité, men jeg forstår henstillingen derhen, at man ønsker en afklaring inden næste folketingsår. Den mulighed må jo så ses i øjnene, at vi ikke kan få klarlagt de internordiske forhandlinger forinden; men naturligvis agter jeg at følge udvalgets henstilling og vende tilbage til spørgsmålet i det kommende folketingsår.

Jeg finder ikke tilstrækkelig anledning til at optage en debat med det ærede medlem hr. Reedtz-Thott om principperne i lovforslaget. Vi har jo diskuteret dette her i salen såvel som i udvalget talløse gange, så at både vi og tilhørerne er blå i hovedet. Jeg udtrykker kun min overraskelse over, at det ærede medlem i tillægsbetænkningen indstiller lovforslaget til vedtagelse. Han har altså fortrudt siden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 114 stemmer mod 12; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1963-64 af landbrugsejendomme.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 70) findes i tidenden sp. 4896).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Aksel Larsen: Jeg ønsker kun at sige til det høje ting, at jeg i overensstemmelse med mine bemærkninger i betænkningen, som forelå ved anden behandling, ikke kan anbefale dette lovforslag til vedtagelse, men må anbefale, at man stemmer mod det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 121 stemmer mod 7; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer [af Henry Christensen, Ninn-Hansen m. fl.]

(Lovforslaget (nr. 132) findes i tillæg A. sp. 1613, fremsættelsen i tidenden sp. 4385).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det af partiet venstre og det konservative folkeparti fremsatte forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer tager ifølge bemærkningerne til lovforslaget sigte på dels at udbygge de sociale sikringsordninger for funktionærerne, dels at skabe klarere og mere tidssvarende regler for funktionærernes organisationsforhold.

Regeringen kan for så vidt være enig med forslagsstillerne i, at der siden revisionen af funktionærloven i 1948 har fundet en betydelig udvikling sted inden for dette område. Når ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Henry Christensen, siger, at disse gerne havde set, at regeringen var kommet med et forslag til ændring af funktionærloven, så må jeg jo — selv om det kniber — tro ham på hans ord, men jeg

[Justitsministeren.]

vil i øvrigt gerne bemærke, at socialministeren gennem nogen tid har overvejet spørgsmålet om at gennemføre ændringer i funktionærloven på baggrund af den udvikling, der har fundet sted. Hensigten har da også været — efter afslutningen af nogle igangværende drøftelser med funktionærorganisationerne — at fremsætte i næste folketingsår et forslag til lov om ændringer i funktionærloven, hvorved man også har lagt vægt på at have et så fyldestgørende grundlag for et sådant lovforslag som muligt.

I anledning af det nu fremsatte lovforslag finder jeg grund til at understrege, at der for funktionærernes vedkommende er opnået væsentlige resultater ved overenskomster mellem arbejdsgiver- og funktionærorganisationerne på en del af de punkter, lovforslaget omhandler. Jeg kan således nævne, at der inden for nogle overenskomstområder er gennemført bestemmelser om værn for funktionærer mod usaglige opsigelser, svarende til lovforslagets nr. 2. Dette gælder således inden for handels- og kontorfaget, hvor der ved overenskomst mellem Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund og Kontor- og Handelsfagenes Arbejdsgiverforening og mellem forbundet og finansministeriet er fastsat bestemmelser om værn for funktionærerne i sådanne tilfælde. Tilsvarende bestemmelser er mig bekendt fastsat inden for forsikringsfunktionærernes område ved overenskomst mellem Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening og Danske Forsikringsselskabers Forhandlingsorganisation.

Jeg finder i øvrigt anledning til at indskyde den bemærkning, at det forekommer mig mindre hensigtsmæssigt som foreslået i lovforslagets nr. 3 at henlægge sager af denne art til sø- og handelsretten i København, da man vel bør opretholde de fremgangsmåder, som allerede måtte være overenskomstmæssigt fastlagt, og som går ud på sagernes behandling ved særligt nævn eller ved voldgift.

Videre kan jeg nævne, at der ved overenskomst mellem Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund og Kontor- og Handelsfagenes Arbejdsgiverforening er gennemført forbedrede bestemmelser om frihed med halv løn for kvindelige funktionærer under

fravær på grund af nedkomst, i det væsentlige svarende til lovforslagets nr. 4.

Med hensyn til lovforslagets betæmmelser om funktionærernes organisationsret skal jeg pege på, at disse spørgsmål også i væsentligt omfang har fundet deres løsning ved overenskomster mellem arbejdsgiver- og funktionærorganisationer, i øvrigt på en fra det fremsatte forslag noget afvigende, men måske netop mere realistisk måde.

Jeg må således være af den opfattelse, at de spørgsmål, som lovforslaget omhandler, allerede må siges i et vist omfang at have fundet deres løsning ved de kollektive overenskomster mellem arbejdsgivere og funktionærer, men jeg tilføjer, at regeringen erkender, at der kan være et vist behov for mere i almindelighed at sikre funktionærer på nogle af de punkter, lovforslaget omfatter. Ud fra dette synspunkt vil regeringen være parat til en fordomsfri og velvillig behandling af lovforslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Henry Christensen): På forslagsstillerne vegne tror jeg at kunne takke den højtærede justitsminister for den positive modtagelse, det forekommer mig lovforslaget har fået hos ministeren. Justitsministeren anerkendte jo rigtigheden af, at der her er en del spørgsmål, som trænger sig på og gør det nødvendigt og rimeligt at søge gennemført ændringer og ajourføringer af funktionærloven, der jo ikke har været ændret gennem adskillige år. Det var forholdsvis få bemærkninger, den højtærede justitsminister gjorde; derfor kan også jeg på nuværende tidspunkt nøjes med at gøre ret få bemærkninger.

Jeg kan måske især nævne den centrale bemærkning af justitsministeren, at en række af de spørgsmål og forslag, der er indeholdt i vort lovforslag, har fundet en løsning i de kollektive overenskomster og ganske hovedsagelig i overenskomster mellem Kontor- og Handelsfagenes Arbejdsgiverforening og Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund. Ministeren kan have ret i, at en løsning på disse spørgsmål mere eller mindre er fundet, men det er ganske nødvendigt at understrege, at der i vort samfund er et meget, meget stort antal funktionærer, i titusindvis af funktionærer, som ikke er omfattet af disse overenskomster.

[Henry Christensen.]

Det er det, der bl. a. bestandig har været en af begrundelserne for rimeligheden og nødvendigheden af at have en funktionærlov. Jeg går ud fra, at justitsministeren vil være enig med mig i, at der er behov for at bevare en funktionærlov med den motivering, vi har givet. Derfor falder, synes jeg nok, den hovedindvending, ministeren her gør, at man på nogle specielle områder inden for overenskomstområdet har løst nogle spørgsmål i mere eller mindre overensstemmelse med den måde, vi kunne tænke os dem løst på. Det gælder også en række af de andre spørgsmål, der er omfattet af den nugældende funktionærlov. Justitsministeren vil formentlig ikke hævde, at funktionærloven skulle være overflødig for de andre titusinder af funktionærer, som netop finder en række af disse rettigheder sikret i funktionærloven. Derfor er det fremdeles rimeligt og rigtigt, at vi søger at udvikle funktionærloven, også dens sociale beskyttelsesregler, i overensstemmelse med den udvikling, der i øvrigt er begrundet og naturlig, og som finder sted på andre områder i samfundet, således at den beskyttelse, vi ønsker at give funktionærerne, også uden for de områder, justitsministeren nævner, er i kontakt med udviklingen på de organiserede områder.

Jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til det andet hovedområde, nemlig spørgsmålet om organisationsret og organisationsforhold. Også herom sagde den højtærede justitsminister, at disse forhold havde fundet deres løsning gennem de kollektive overenskomster og, mente justitsministeren, på en mere realistisk måde, end forslaget giver udtryk for. Hvad der nu er realisme eller ikke realisme i den sag, kan vi måske nok have forskellige meninger om. Jeg må naturligvis erkende, at der findes en aftale mellem hovedorganisationerne, men det er en aftale, der efter vor opfattelse på urimelig vis begrænser den organisationsfrihed og den organisationsadgang, der bør være for funktionærerne. Det er muligt, at de parter, der

har afsluttet overenskomsten, finder, at det er rimeligt; det har de jo i og for sig givet udtryk for at de gør ved at opretholde sådanne begrænsninger, men det finder vi ikke rimeligt.

Vi finder tværtimod, at vi bør søge at udvide lovens område, således at den i videst muligt omfang giver så god og rimelig adgang som muligt for funktionærerne, og i øvrigt også for andre grupper i vort samfund, til selv og frit at afgøre, hvorledes de vil organiseres, og til at lade deres egne afgørelser på dette punkt være afgørende for, hvordan man skal forholde sig med hensyn til forhandlingsretten. Man har ikke i tilstrækkelig grad låset funktionærlovens bestemmelser fast, hvorved de er blevet genstand for fortolkning i bl. a. en højesteretsdom i 1951 — en dom, der findes i Ugeskrift for Retsvæsen for 1951, side 517 — og således som parterne på overenskomstområdet også hidtil selv har ønsket at fortolke loven indsnævrende i den forstand, at der ikke gives den fornødne adgang for funktionærerne til selv at kunne bestemme, hvorledes deres organisationsforhold skal være. Kort sagt ved vi, at det, man har villet acceptere, er, at funktionærerne organiseres lågdelt eller vandret, hvilket udtryk man nu vil bruge, hvor det inden for en lang række områder — med den udvikling, vi befinder os i inden for flere og flere områder — er mere naturligt for mange funktionærer at blive organiseret branchevis, gruppevis, altså på en anden led end den, der har været gældende under den gamle organisationsform, som havde sin begrundelse i tidligere tiders forhold. Der bør være adgang for funktionærerne til selv at træffe afgørelse om, hvorledes de ønsker at være organiseret, og den organisationsform, de selv vælger, må også have et så rimeligt grundlag for at opnå forhandlingsret med den modstående organisation, som det er muligt.

Det er det, vort forslag om lovændringer tilsigter. Skal vi tale om realisme, så tror jeg, at et meget stort antal funktionærer

[Henry Christensen.]

vil føle, at den frihed til selv at vælge organisationsform, som en ændring af bestemmelserne i lovens § 10 som af os foreslået vil give dem, er noget naturligt, noget, der svarer til deres egen indstilling. Det låser i øvrigt ikke noget fast, men giver dem blot adgang til at vælge selv, så at udviklingen bliver bestemmende.

Man kan naturligvis drøfte, hvilket indhold en sådan friere adgang til at organisere sig skal have. Vi har stillet et forslag. Jeg vil ikke lægge skjul på, at det har været vanskeligt at formulere dette lovforslag; jeg vil ikke lægge skjul på, at der klart er visse saglige hensyn og visse rimelige hensyn, der bør tages. Vi har fundet en formulering, som vi mener er i overensstemmelse med de krav, der kan stilles — den højtærede justitsminister angreb for øvrigt ikke formuleringen — men jeg vil i og for sig erkende, at det er et vanskeligt punkt. Vi synes selv, vi har fundet en rimelig formulering, der afvejer og afbalancerer de modstående hensyn og giver den forøgede og fornødne frihed til funktionærerne, som vi ønsker det.

Jeg skal med disse bemærkninger takke for den velvilje, som forslaget har mødt hos den højtærede justitsminister. Mig forekommer det — også med henblik på den udvikling, der har fundet sted inden for overenskomstområderne — at det ville være naturligt, om folketinget allerede i indeværende folketingsår kunne afklare nogle af disse problemer. Det er derfor mit håb, at vi på grundlag af det lovforslag, vi har fremsat, kan få en forhandling, hvor vi naturligvis gerne ønsker drøftet alle de ting, det er rimeligt at drøfte i situationen. Jeg håber, at arbejdet allerede i indeværende folketingsår kan føre til et resultat. Der er nogle af områderne, hvor et resultat er tiltrængt, og selv om regeringen kan mene, at der er andre områder, den gerne vil vende tilbage til i næste folketingsår, kan man jo godt allerede nu på grundlag af vort lovforslag prøve på at nå frem til resultater og gennemføre dem i indeværende folketingsår.

Egon Jensen: Det er i år 25 år siden, vi fik den første funktionærlov, som loven om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funk-

tionærer i daglig tale benævnes, vel nok fordi den først og fremmest er en beskyttelseslov for funktionærerne. Loven har — bortset fra de kriseagtige ændringer af midlertidig karakter i besættelsesårene — kun været revideret i 1948, og det drejede sig dengang kun om enkelte ændringer om løn under graviditet og løn under indkaldelse samt enkelte andre ting. Stort set er funktionærlovens principper de i 1938 vedtagne.

Den tekniske udvikling på mange af samfundets produktionsområder har gjort, at antallet af funktionærer er forøget meget stærkt; særlig i de sidste 10-15 år er det gået stærkt. Her som på alle livets områder er det klart, at problemerne skifter og nye opstår. De af landets borgere, som er omfattet af funktionærlovens bestemmelser, har ligesom arbejdsmarkedets øvrige lønmodtagere et naturligt ønske om tryghed i ansættelsen bl. a. mod usaglig afskedigelse, og det gælder vel ikke mindst de lidt ældre funktionærer, som i tilfælde af afskedigelse har betydelig større ansættelsesvanskeligheder end deres yngre kolleger. Der er vel også i høj grad grund til at ændre funktionærloven sådan, at den kommer i overensstemmelse med bl. a. de resultater, som Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund gennem forhandling er blevet enig med de modstående arbejdsgivere om. Jeg ved også, at den højtærede sygemeldte arbejdsminister gennem det sidste års tid har arbejdet med netop disse problemer med henblik på fremsættelse af et lovforslag om ændringer af funktionærlovens bestemmelser på en række områder. Det skal dog ikke betyde, at mit parti ikke ønsker at behandle det her foreliggende lovforslag. Det kan jo passende danne grundlag for et udvalgsarbejde, hvorunder vi så yderligere kan tilføje en række ændringer.

Problemet er altså ikke nyt, og det har i allerhøjeste grad vor interesse, selv om man vel nok for 25 år siden var noget skeptisk over for behovet for en funktionærlov. Man må vist erkende, at loven gør god fyldest. Som jeg sagde før, er vi villige til et udvalgsarbejde og er positivt indstillet over for de fleste af lovforslagets punkter. De forskellige ændringer svarer for den største dels vedkommende til de ændringer, der for funktionærområdet, hvad angår handels- og kontorlaget, er opnået inden for dette om-

[Egon Jensen.]

råde, således forstået, at de, der er medlemmer af deres fagforening, har opnået disse fordele.

Jeg skal gøre nogle bemærkninger om lovforslaget enkeltheder.

Vi kan ikke være uenige om det formålstjenlige i, at funktionærer på prøve får ret til 14 dages opsigelsesvarsel som foreslået i nr. 1.

Den i nr. 2 foreslåede ændring om erstatning for usaglige afskedigelser er en naturlig konsekvens af aftale herom mellem arbejdsmarkedets parter, men vi mener ikke, at retssag i den anledning som foreslået i nr. 3 skal afgøres af sø- og handelsretten, men derimod af det nedsatte afskedigelsesnævns for at sikre ensartede afgørelser. Hvis ikke dette kan lade sig gøre, vil det vel være rimeligt, at man indsnævrer adgangen til afgørelser eventuelt til sø- og handelsretten, eventuelt til de to landsretter, så man derigennem sikrer en nogenlunde ensartet afgørelse af disse tilfælde.

Nr. 4, som omhandler udvidet adgang til halv løn under graviditet fra som nu maksimalt 4 til maksimalt 5 måneder, er vi enige i.

Nr. 5 om indskrænkning af arbejdsgiverens ret til dækning af forskud på provision er der rimelighed i, måske ligeså med hensyn til nr. 6.

Men jeg kan ikke tilsige særlig velvilje over for nr. 7 om funktionærers forhandlingsret, idet vi er af den opfattelse, at funktionærlovens § 10, stk. 2, fuldt og helt dækker funktionærers ret til forhandling gennem deres organisationer. For der ligger vel ikke noget fordækt herunder med henblik på f. eks. handels- og kontorfunktionærernes mulighed for og ret til forhandling om funktionærspørgsmål? Jeg har ladet mig fortælle, at formanden for det konservative folkepartis funktionærudvalg, reklamekonsulent Palle Simonsen, på et funktionærkursus har udtalt, at han ikke mente, at de konservative kunne sidde med hænderne i skødet og se på, at funktionærerne tvinges ind i en politisk fagforening for at få lønnen forbedret. Det er i hvert fald noget i modsætning til den københavnske KU-formand, der for nogle år siden opfordrede sine medlemmer til at melde sig ind i HK og derigennem søge at gøre deres indflydelse gældende. Det var i hvert fald ordentlig snak, hvad

det sidste angår. Mig bekendt er ingen søgt hindret i at gøre sin indflydelse gældende, hvad enten den var af politisk eller af rent faglig karakter. Det var et lille sidespring.

Lad mig om nr. 8 sige, at jeg tror, at der tiltrænges en meget nøjere forklaring på, hvordan dette skal forstås.

Vi har altså i høj grad interesse i, at funktionærernes kår er de bedst mulige, men vi mener ikke, at dette klares med de forholdsvis få ændringer, der foreslås i det lovforslag, vi her behandler.

Vi har yderligere en række problemer, i forbindelse med hvilke vi ønsker indført ændringer, når funktionærloven skal til revision. Lad mig nævne nogle af dem.

Deltidsarbejde har efterhånden fået et sådant omfang, at det må være naturligt, at dette arbejde også omfattes af loven, selv om forskellige domstolsafgørelser har fastslået, at funktionærer med nedsat arbejdstid i visse tilfælde er omfattet af loven.

For at undgå uoverensstemmelser om opsigelsesproblemer bør det påbydes i loven, at alle opsigelser skal ske skriftligt, såvel fra funktionærens som fra arbejdsgiverens side.

Lovens § 18 om konkurrenceklausul har i mange tilfælde virket uheldigt, og funktionærer er kommet ud for helt urimelige krav fra arbejdsgiverside som følge af disse bestemmelser, så det er vist på tide, at § 18 kommer til at indeholde et forbud mod konkurrenceklausul i funktionærforhold, i hvert fald i almindelige funktionærforhold.

Selv om der ikke i samme udstrækning som før averteres anonymt efter arbejdskraft, mener vi alligevel, at lovbestemmelsen herom bør udbygges og mere konkret give oplysninger om, hvad anonyme annoncer bør indeholde.

Problemerne omkring funktionærers opsigelse af stilling til fratreden før regnskabsårets afslutning og det hermed sammenhængende spørgsmål om udbetaling af tantieme og gratiale m. v. bør tages op til løsning, sådan at en funktionær, som har tantieme og gratiale som en del af sin løn, også sikres sin forholdsmæssige andel heraf, selv om han eller hun ikke mere er ansat i firmaet.

Endelig skal jeg nævne funktionærlovens § 1, hvor der nærmere er defineret, hvad der forstås ved en funktionær. Den tekniske udvikling og de nye forretningsformer gør

[Egon Jensen.]

det vel også naturligt, at denne paragraf tages op til revision.

Der kunne nævnes en række andre problemer, som jeg ikke finder grund til at komme ind på ved denne lejlighed, men som vi kunne ønske at tage op under et udvalgsarbejde, og dér kan vi jo passende stille spørgsmål.

Jeg kan på mit partis vegne tilsige lovforslaget en velvillig behandling, ikke mindst ud fra den betragtning, at de allerede opnåede resultater af arbejdsmarkedets forhandlinger må kunne overføres til funktionærlovens område og dér give tilsvarende gode muligheder.

Ninn-Hansen: Efter den modtagelse, den højtærede justitsminister på regeringens vegne har givet lovforslaget, og efter de udtalelser, det ærede medlem hr. Egon Jensen fremsatte på socialdemokratiets vegne, er det jo helt klargjort, at dette initiativ fra oppositionens side har været rigtigt, at der fra begge sider i salen er et ønske om at få drøftet funktionærloven, og at den højtærede minister erkender rimeligheden i nu at foretage en revision af selve loven. Jeg synes, alt tyder på, at der kan blive et meget frugtbart udvalgsarbejde, som vi selvfølgelig kun kan glæde os til.

Det ærede medlem hr. Egon Jensen sagde i sin venlige tale om lovforslaget, at han og hans parti har ønske om flere ændringer, og nævnte nogle konkrete punkter. Jeg tror, at vi fra forslagsstillernes side kan sige, at vi gerne ønsker i udvalget at drøfte alle de spørgsmål, det ærede medlem nævnte.

Når det ærede medlem specielt nævner funktionærbegrebet, altså funktionærlovens § 1, kan jeg sige, at her befinder vi os på et område, hvor vi havde overvejet at stille et direkte forslag, men hvor vi gerne — det må vi tilstå — vil gøre brug af den sagskundskab, vi håber at kunne få fra ministeriet. Vi tror nemlig, at der er brug for en sikring af, at den, der efter aftale med sin arbejdsgiver kan få funktionærstatus, også får det. Vi har indtryk af, at hele den tekniske udvikling, der har fundet sted, hvorved folk jo naturligt overflyttes fra at være arbejdere til at være funktionærer, ikke helt slår igennem. Vi har jo også indtryk af, at der er organisationer, der

holder de folk tilbage, der kunne få funktionærstatus. Her, hvor vi har haft en periode med fuld beskæftigelse, tror jeg at titusinder — måske ikke mindst blandt dem, der har teknisk betonet arbejde, men også mange andre — kunne være kommet ind under funktionærlovens beskyttelsesregler med de længere opsigelsesvarsler; hvis de frit havde kunnet træffe aftale med deres arbejdsgiver herom. Derfor synes jeg, vi skal have en drøftelse af spørgsmålet, have sikret, at disse titusinder nu kan blive funktionærer; og se at få hindret, at de kan holdes tilbage på den status, de har som arbejdere, når de både efter deres eget og efter arbejdsgiverens ønske kunne få status som funktionærer. Dette punkt lægger vi megen vægt på at drøfte i udvalget, og derfor er jeg glad for, at det ærede medlem hr. Egon Jensen nævnte funktionærbegrebet.

Der er også et andet spørgsmål, som jeg tror der er grund til at drøfte i udvalget. Der er jo sket meget på arbejdsmarkedet og, hvad angår forholdet mellem arbejdsmarkedet og lovgivningsmagten, gennem den lov om kollektive overenskomster, der blev vedtaget i sidste måned. Det vil sige, at lovgivningsmagten nu på en måde, som man for nogen tid siden ville have fundet ganske utænkelig, er gået ind på arbejdsmarkedets område. Når man nu fastsætter lønnen gennem lovgivning, kan jeg ærlig talt ikke se, hvilke områder af arbejdsforholdene og arbejdsretten der så ikke kan falde ind under en lovgivning.

Spørgsmålet om at sikre imod konflikter er stort og betydningsfuldt og kan vel snarere løses lovgivningsmæssigt, når det drejer sig om funktionærer, end det kan for andre grupper vedkommende. Der er jo en indstilling hos mange funktionærer i retning af, at man ønsker en retlig ordening af disse spørgsmål fremfor en konfliktmulighed; det er jo også slået igennem i aftaler om frivillig voldgift inden for forsikringsområdet og bankverdenen. Jeg tror, at vi i udvalget skal beskæftige os med disse aftaler og i den forbindelse overveje, om tidspunktet ikke nu er kommet — det kommer engang, det ved vi — til, at man kan indføje bestemmelser om voldgift i funktionærloven.

I øvrigt skal jeg i forbindelse med lovforslaget kun komme med enkelte bemærk-

[Ninn-Hansen.]

ninger; det er jo overflødig at sige meget efter den tilslutning, der er givet.

Det er rigtigt som anført af det ærede medlem hr. Egon Jensen, at vi har fundet det rimeligt, at de fordele, der er opnået for nogle funktionærer, der er knyttet til organisationer, bliver fastlagt i loven. Det var jo også vort partis mening, da man i 1937 tog initiativet til funktionærloven, at nu skulle funktionærernes beskyttelse sikres helt igennem denne lovgivning. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Egon Jensen siger, at der dengang var nogen skepsis heroverfor; men nu kan vel alle se det rigtige i, at vi har fået en lov, der sikrer funktionærerne. Derfor synes vi også, at det hele skal stå i loven, og at de fordele, der er opnået på arbejdsmarkedet, ved lov skal sikres alle funktionærer.

Hvad angår det afsnit af vort lovforslag, som vedrører forhandlingsretten og organisationsretten, kan jeg henvise til de bemærkninger, det ærede medlem hr. Henry Christensen gjorde om grundlaget for vort forslag om sikring af forhandlingsretten. Det skal selvfølgelig også være genstand for overvejelse, og i mit parti lægger vi ganske naturligt megen vægt på at høre, hvad arbejdslederne og arbejdsledernes organisation har at sige om dette forslag. Vi håber, at man nu kan få løst denne sag, der har været til diskussion igennem flere år, så man muliggør en organisationsdannelse på langs.

Det ærede medlem hr. Egon Jensen havde nogle indvendinger imod forslaget om et nyt stk. 5 i lovens § 10 — forslaget om at sikre, at den gruppe af funktionærer på en arbejdsplads, der har flest tilhængere, også får forhandlingsretten og dermed organisationsretten. Jeg forstod egentlig ikke det ærede medlems modstand imod dette. Vi har jo for nylig drøftet denne sag i forbindelse med funktionæransættelse hos det offentlige — det drejede sig om delingen inden for forsvarrets personel — og det svar, den højtærede justitsminister dengang på forsvarsministerens vegne gav det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen, svarer ganske til det, vi nu har foreslået lovgivningsmæssigt, for i det nævnte svar gjorde den højtærede justitsminister netop rede for, at man ville skifte over, når der kom

flertal for en anden gruppe. Jeg kan i øvrigt henlede opmærksomheden på, hvad den højtærede finansminister svarede under forespørgselsdebatten den 26. februar i år; Folketingstidende sp. 3007. Her henviser den højtærede finansminister til forholdene på det private arbejdsmarked og nævner i forbindelse med sagen inden for forsvaret, at man har løst spørgsmålet på den måde, man inden for det private arbejdsmarked har fundet naturligt. Derfor forstår jeg ikke, at der kan være indvendinger mod dette punkt.

Det ærede medlem hr. Egon Jensens bemærkning om HK skal jeg slet ikke komme ind på. Denne sag vedrører jo ikke HK. Den drejer sig om spørgsmålet om aftalefrihed og sikringen af, at hver enkelt funktionær gennem sit medlemskab af en organisation får mulighed for at bestemme, hvem der skal have forhandlings- og organisationsretten, idet der tages hensyn til flertallet af funktionærerne. Det, vi er imod — så ved jeg ikke, om HK opfatter det, som om det er dem, vi er imod — er, at der skal være monopol for nogle organisationer. Jeg har nok set, at der både fra arbejdsgiverforenings- og fra fagforeningsside er fremsat synspunkter mod vore. Det er muligt, at man befinder sig bedst ved de nuværende tilstande inden for organisationerne med monopol for nogle af dem; men det er altså noget, vi ikke synes om. Vi vil ad lovgivningens vej søge at sikre, at ingen får monopol på dette område, vi vil sikre organisationsfriheden.

Helge Larsen: Det er nu godt 10 år siden, funktionærloven sidst var til revision, og det er da klart, at efter en periode på 10 år, hvor der er sket en så stor udvikling i samfundet, i produktionsforholdene, vil der også være forhold i funktionærloven, som det er rimeligt at tage op til overvejelse og eventuelt revision.

Hvis man kort ville prøve at sammenfatte, hvad det særlig drejer sig om, er det problemerne vedrørende urimelige eller usaglige afskedigelser, problemer, som vel i ganske særlig grad er aktuelle for funktionærer i lidt højere aldersklasser, 40-50 års alderen måske, vedrørende organisationsretten — et spørgsmål, som i og for sig falder uden for denne lov — og vedrørende beskatning af funktionærers pensioner.

[Holge Larsen.]

De ændringer, som nu foreslås af venstre og det konservative folkeparti, bærer jo nok som det ærede medlem hr. Henry Christensen sagde, præg af, at det drejer sig om områder, som det er meget vanskeligt at udforme regler for. Jeg er ganske enig i denne opfattelse, ligesom jeg tror — det være sagt uden nogen art af malice — at man ikke fuldt ud har mestret at formulere det, man vist egentlig tilstræber.

Hvad angår lovforslagets nr. 2 om de urimelige og usaglige afskedigelser, er mit parti ganske enig i, at der her er et problem, som skal løses; men jeg er ikke ganske sikker på, at det, der her foreslås, er fuldt tilstrækkeligt. Jeg tror endda, det vil være betænkeligt, således som det foreslås her, at fastsætte, at den erstatning, der kan gives ved usaglige afskedigelser, højst må svare til 3 måneders løn. Jeg tror i virkeligheden, det er farligt at sætte en maksimalgrænse her, netop fordi det, som jeg før sagde, i mange tilfælde vil komme til at dreje sig om funktionærer, som er oppe i årene og derfor har en betydelig anciennitet og også betydelig løn. Det er et af de punkter, jeg meget gerne vil være med til at gennemdrøfte i udvalget og finde en løsning på.

Jeg tror heller ikke, det er rigtigt at lade sø- og handelsretten afgøre disse sager. Sø- og handelsretten er jo en instans, som beskæftiger sig med ganske andre forhold. Jeg tror, dette vil ligge meget fremmed for den, og man vil derfor formentlig kunne finde en bedre instans til at afgøre disse spørgsmål.

Lad mig med hensyn til de foreslåede tilføjelser til § 10 i funktionærloven generelt sige, at mit parti er ikke af den opfattelse, at denne paragraf er fuldt ud tilfredsstillende. Jeg tror imidlertid, at det netop her gælder, som jeg før sagde, at det er uhyre svært at finde den rette formulering, hvad jeg heller ikke tror forslagsstillerne har formået.

Hvad angår nr. 6 i lovforslaget, der vedrører afgrænsningen af, hvilke overordnede funktionærer der af arbejdsgiveren kan kræves holdt uden for kollektive overenskomstforhandlinger, tror jeg det, der siges i forslaget, er alt for upræcist og alt for ubestemt, når der tales om, at den, der på arbejdsgiverens vegne er bemyndiget til at

regulere arbejdsvilkårene, skal kunne holdes udenfor. For at nævne et praktisk eksempel vil en lagerforvalter, der er bemyndiget til at antage og afskedige 14 års drenge, der en ganske kort tid fungerer som bybude, efter disse bestemmelser kunne kræves holdt udenfor. Det er et eksempel på, at man her har valgt en formulering, der er for upræcis. Det viser, hvor vanskeligt det er at foretage afgrænsningen.

Jeg skal på mit partis vegne tilslutte slutning til i et udvalg at drøfte alle disse problemer igennem og bidrage til at finde en bedre formulering; men jeg er overbevist om, at der forestår et meget stort arbejde med at kulegrave problemerne og finde ind til alle enkeltheder i dem.

Erik A. Jensen: Heller ikke jeg skal her ved første behandling af forslaget til ændring af funktionærloven fremføre ret mange bemærkninger.

Lovforslaget har i de fleste afsnit et tilsyneladende rigtigt socialt sigte. For så vidt skulle mit parti ikke have noget at indvende imod de fleste af de foreslåede ændringer; selv om forbedringerne er små, er de dog synlige, og det må indebære, at lovforslaget behandles sagligt. Ellers kunne man vel nok allerede af den grund, at man ikke i almindelighed kan vente hverken lønningsmæssige eller sociale forbedringer foreslået fra den kant, hvorfra lovforslaget kommer, have sine tvivl om, hvorvidt hjertet er med i lovforslaget, eller det ganske simpelt er ræven, der ønsker at vogte gæs, hvis jeg må have lov til at bruge dette udtryk i al fordragelighed.

Imidlertid forekommer det mig, at der er så mange forhold på dette område, der trænger til nærmere undersøgelse, at jeg tror, det tjener en hensigt at få lovforslaget behandlet i et udvalg, hvad jeg også har forstået er meningen.

Jeg skal imidlertid allerede nu gøre et par bemærkninger til enkelte punkter i lovforslaget.

Hvad angår tilføjelsen til § 2, stk. 1, skal jeg blot bemærke, at det ser ud til at være en forbedring, men jeg har mine tvivl med hensyn til, om denne ændring hører til stk. 1; jeg vil mene, at den skal placeres i stk. 2 alene af den grund, at stk. 1 i forvejen omtaler tilfælde, hvor der er tale om an-

[Erik A. Jensen.]

sættelse på prøve. Det er en af de ting, vi kan kigge på under udvalgsarbejdet.

Hvad angår den foreslåede ændring af § 3, hvorved der indsættes et nyt stk. 4, mener jeg at kunne læse mig til, at de foreslåede regler allerede findes i lovens § 3, stk. 2, som ganske simpelt fastslår, at såfremt der er tale om ansættelse i mindst 6 måneder og vedkommende uberettiget afskediges, er opsigelsesfristen 3 måneder, og følgelig med lønerstatning.

Det nye stk. 7, som foreslås indføjet i § 3, finder jeg rimeligt, idet loven tilsyneladende her har haft en mangel. Det kan vel aldrig skade at nedfælde en klar regel i loven, som henviser tvistigheder til afgørelse ved bestemte instanser. Dog mener jeg, der kan være tvivl om, hvorvidt den pægældende instans skal være sø- og handelsretten.

Hvad angår den foreslåede affattelse af 1. punktum i § 7, stk. 3, skal jeg blot udtale min anerkendelse, idet dette nye punktum vel nok indeholder den af de foreslåede ændringer, der viser mest social forståelse. Der er her tale om udvidelse med en måned i forhold til bestående lov. Dette fortjener forslagsstillerne ros for, måske ikke mindst på grund af den valgfrihed, reglen indeholder. Det er sikkert individuelt, hvorvidt kvinder føler trang til at hvile før eller efter en fødsel.

I § 9, stk. 2, er sætningen „som er ydet til bestridelse af rejseudgifter“ gledet ud; jeg skal undlade at komme nærmere ind på det, idet også dette er et af de spørgsmål, som jeg ikke for nærværende kan overse, og jeg vil formene, at det egner sig for udvalgsarbejdet.

Nr. 6 går ud på en tilføjelse til lovens § 10, stk. 2. At den overordnede funktionær holdes uden for organisationerne er vel stort set en regel, der følges i dag. Det er da i hvert fald min erfaring gennem mange års organisationsarbejde, at arbejdsledere på det private arbejdsmarked ikke i samme udstrækning som øvrige ansatte er medlemmer af de faglige organisationer, men også dette er jeg villig til at drøfte.

Det er, hvad jeg mener at kunne finde af pæne ord om de indtil nu nævnte forslag til ændringer i den bestående lov.

Lovforslagets nr. 7 om indføjeelse af et

nyt stk. 5 i lovens § 10 er det, der kommer til at skille os, og som fører til, at vi for vort vedkommende må sige fra. Den foreslåede ændring betyder ganske simpelt et tilbageskridt. Medens det af den gældende lov tydeligt fremgår, at det er ethvert personale tilladt uanset dets størrelse at kræve forhandling med virksomhedens ledelse om løn- og arbejdsvilkår, går man her tilbage til gamle dage, idet det herefter vil blive den på stedet værende største gruppe af organiseret personale, der kommer til at diktere de i organisationer placerede medlemmer måske uønskede løn- og arbejdsvilkår. Man vil altså med denne ændring fratage andre organisationer den ret, de har ifølge den nugældende lov. Dette kan vi ikke være med til. Det er denne sidste ændring, som gør, at jeg mener at kunne tillade mig at bruge udtrykket: ræven, der ønsker at vogte gæs.

Hvis det ikke gennem udvalgsarbejdet bliver muligt helt at fjerne denne bestemmelse, skal man hos de ærede forslagsstillere ikke regne med mit partis tilslutning til lovforslaget. Vi er helt indstillet på at forbedre alle lønmodtageres vilkår på såvel løn- som arbejdsområdet, men vi er ikke at træffe hjemme, for så vidt man oversukrer de bitre piller, for at få dem til at glide bedre ned, med tilsyneladende sociale fremskridt. Vi vil imidlertid fortsat være sagligt indstillet og skal erklære os villige til at se nærmere på lovforslaget i et udvalg.

Iver Poulsen: Når det i bemærkningerne til lovforslaget siges, at der siden 1948 kun har været foretaget mindre revisioner af funktionærloven, kan der vist være grund til at spørge, hvad årsagen hertil kan være. For mig at se er hovedgrunden den, at funktionærloven af 1938, som den blev revideret i 1948, var resultatet af et meget grundigt, omhyggeligt og sagligt kommissionsarbejde, og at der ikke siden 1948 er sket så meget, at der har været grund til at foretage en revision af selve funktionærloven. Men hvis der nu endelig skulle være sket en sådan udvikling, som kunne begrunde en mere gennemgribende revision af funktionærloven, må vi i hvert fald for vort vedkommende sætte et meget stort spørgsmålstegn ved, om et

[Iver Poulsen.]

folketingsudvalg vil være det rette kompetente organ til at foretage forarbejdet til en sådan saglig revision.

Såvel i bemærkningerne til lovforslaget som i fremsættelsestalen har jeg forgæves søgt efter en saglig begrundelse for lovforslaget, og for øvrigt synes både lovforslaget og fremsættelsestalen at vise, at VK-partierne har lært en del unoder af regeringen med hensyn til lovjaskeri. Lovforslagets mangelfuldhed understreges ligefrem i fremsættelsestalen, hvori ordføreren for forslagsstillerne udtaler håb om, at man i det kommende udvalg kan drøfte endnu en yderligere række af problemer i forbindelse med funktionærloven, hvorefter han ordret udtaler følgende:

„Jeg skal blot eksempelvis nævne spørgsmål som en klarere afgrænsning af selve funktionærproblemet, spørgsmål vedrørende de handelsrejsendes forhold til loven og en række andre ting.“

Jeg synes ærlig talt ikke det ville være urimeligt at forlange af forslagsstillerne, at de nærmere havde præciseret, hvad de mener med en klarere afgrænsning af funktionærproblemet, hvad det er for spørgsmål vedrørende de handelsrejsendes forhold til loven, og hvad det ellers er for en række andre ting, de ønsker drøftet i det kommende udvalg, og havde givet udtryk for deres opfattelse i selve lovforslaget. Det er da komplet umuligt for os at tage stilling til en sådan opremsning, og hvis der virkelig er en sådan lang række spørgsmål, og for at bruge ordføreren egne ord, andre ting, som trænger sig på i forbindelse med en revision af funktionærloven, vil vi finde det betydeligt mere betryggende og mere sagligt korrekt og forsvarligt at lade spørgsmålet undersøge og belyse af en sagkyndig kommission, som man gjorde det i 1947, end at lade sagen behandle i et politisk folketingsudvalg.

Forslagsstillernes undskyldning for lovforslagets mangelfulde kvalitet finder jeg absolut dårlig, for de har hele folketingsåret igennem været bekendt med de udvalgsberettigede partiers aftale med regeringen om tidsfristen for forslags fremsættelse, så det er ikke noget, der er kommet bag på dem. Jeg har ærlig talt svært ved at tro på, at

forslagsstillerne virkelig mener, at de spørgsmål og den række af andre ting, som nævnes i fremsættelsestalen, i den korte tid, der er tilbage af indeværende folketingssamling, skal kunne underkastes den grundige og forsvarlige behandling, som oppositionen efterlyste så stærkt, da regeringen jaskede sine helhedslove igennem.

Til selve lovforslaget vil jeg gerne knytte nogle enkelte bemærkninger, ikke mindst fordi mit parti ikke bliver repræsenteret i det udvalg, som skal drøfte lovforslaget og den række af spørgsmål, som forslagsstillerne altså ikke har haft tid til at præcisere nærmere i lovforslaget.

Lovforslagets nr. 1 synes jeg ikke tjener noget fornuftigt formål, for hvis det bliver for besværligt for en arbejdsgiver at ansætte en funktionær på prøve, skal arbejdsgiveren nok finde en anden ansættelsesmåde. Der er jo foruden ansættelse på prøve også mulighed for ansættelse som vikar eller midlertidig ansættelse, og det er da nærliggende at tro, at ansættelse som vikar vil blive mere benyttet end hidtil, hvis nr. 1 i lovforslaget gennemføres; vikarer kan jo opsiges med dags varsel, så en sådan udvikling vil i hvert fald ikke være til funktionærernes fordel.

I nr. 2 forekommer den foreslåede alder meget lav og ancienniteten meget kort. En så beskeden anciennitet som 1 år finder vi i hvert fald urimelig, ikke mindst i betragtning af, at funktionærloven allerede nu yder en god beskyttelse ved bestemmelsen om 3 måneders opsigelse efter 1/2 års ansættelse, stigende til 6 måneders opsigelse efter 9 års ansættelse. Nej, praksis synes at vise, at der er andre end de 1 års ansattes forhold, der trænger mere til at blive taget op til undersøgelse, nemlig de midaldrende funktionærers forhold. Her kan man i hvert fald undertiden høre om afskedigelser, som det er vanskeligt at finde anden begrundelse for, end at virksomheden ønsker en yngre ansat, selv om den ældre meget vel fortsat kan bestride det arbejde, der kræves, på tilfredsstillende måde. Her er et forhold, der, så vidt jeg kan se, har betydelig større krav på opmærksomhed end de 20-åriges forhold.

Den i nr. 3 foreslåede regel er efter vor opfattelse i flere henseender uheldig. Man

[Iver Poulsen.]

piller her for det første ved de almindelige regler i vor retspleje, og det tror jeg ikke er klogt, i hvert fald ikke før man har hørt retsmyndiges mening om sagen. For det andet vil bestemmelsen betyde øgede besværligheder for de mennesker, loven kommer til at angå. Det betyder øgede omkostninger og øgede besværligheder for en principal og hans 20-årige funktionær i f. eks. Ringkøbing, hvis de skal have deres mellemværende afgjort ved sø- og handelsretten i København, og u hensigtsmæssigt er det, når man i Vestjylland har et udmærket retsvæsen med den lige så udmærkede vestre landsret. For det tredje går bestemmelsen direkte imod en naturlig decentraliseringsbestrebelse.

Endelig er lovforslagets nr. 7 uklar og derfor uheldig. Ifølge funktionærloven har funktionærer ret til at organisere sig, og den ansatte har ret til at forhandle igennem sin organisation, men hvis nu en ansat tilhører en mindre talstærk organisation, så fratager man ham altså hans forhandlingsret og tvinger ham, hvis han vil bevare denne ret, over i eller ind i, hvis han står uden for en organisation, den største og stærkeste organisation; det finder vi i alt fald ikke rimeligt. Og hvordan så med arbejdsgiveren? Skal han være forpligtet til kun at forhandle med den stærkeste organisation, selv om han inden for sin egen virksomhed kunne have lyst til at forhandle også med andre funktionærer end netop medlemmerne af denne den stærkeste organisation?

Til slut vil jeg gerne sige, at mit parti ikke føler sig overbevist om, at der for tiden er noget særligt behov for et politisk initiativ eller i det hele taget for yderligere lovgivning på funktionærområdet; men rent principielt må vi foretrække, at en sagkyndig kommission og ikke et politisk folketingsudvalg foretager undersøgelser og belysning af de spørgsmål, som eventuelt måtte være af interesse på dette meget betydningsfulde lovgivningsområde. I øvrigt

må vi afvente resultatet af den kommende udvalgsbehandling, før vi kan tage stilling til lovforslaget.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Henry Christensen fristede mig næsten over evne ved at bebrejde mig, at jeg havde sagt for lidt om lovforslaget, og jeg vil gerne trøste det ærede medlem med, at jeg godt kunne have cause-ret over åndsproduktet gennem længere tid, især hvis jeg som det ærede medlem hr. Iver Poulsen havde givet mig til at diskutere den tekniske opbygning.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem, som jo dvælede ved lovforslagets nr. 2 om godtgørelse for usaglig afskedigelse, at det ærede medlem kunne måske tænke sig den ændring, at bestemmelsen gælder, hvor der enten ingen overenskomst er, eller hvor overenskomsten stiller funktionæren ringere end efter lovforslaget. Jeg peger på det, fordi jeg tror, det er et synspunkt, der vil gå igen over for flere af bestemmelserne.

Det ærede medlem hr. Henry Christensen har fuldstændig ret i, at det er meget vanskeligt at formulere bestemmelserne i § 10, og teknisk er forslaget behæftet med væsentlige mangler, men det mener jeg ikke der er anledning til at diskutere her, det kan man diskutere i udvalget. I øvrigt ved jeg slet ikke, hvad der reelt vil komme ud af forslaget vedrørende § 10, men alle disse tekniske enkeltheder kan jo tages op.

Til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen vil jeg sige, at jeg er da fuld af beundring, når det ærede medlem giver udtryk for, at arbejdsgivernes opfattelse ikke påvirker hans samvittighed — det glæder mig oprigtigt. Men hvis det ærede medlem ønsker en forhandling med positiv udgang, synes jeg ikke det ærede medlem skulle have kørt problemerne omkring voldgift og organisationsforhold så hårdt op, som han gjorde. Det tydede nemlig ikke på ønske om at skabe oplæg til forhandling også med os.

I anledning af det ærede medlem hr.

[Justitsministeren.]

Iver Poulsens indlæg, hvis saglige afsnit jeg lyttede til med den allerstørste glæde, vil jeg gerne sige, at jeg nyder altid tilskuerens rolle, når det ærede medlem farer i benene på VK.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Henry Christensen*): Når jeg ser bort fra det ærede medlem hr. Iver Poulsen, kan vi fortsat glæde os over den megen velvilje, der er kommet til orde over for lovforslaget ved behandlingen i dag. Man kunne næsten fristes til at spørge, om der er en politisk klimaændring under opsejling, eller det er et enkeltstående tilfælde, men vi noterer naturligvis med tilfredshed det konkrete i sagen her.

Jeg skal ikke gå dybt ind på de enkelte spørgsmål, der har været rejst; kun et par betragtninger vil jeg gerne fremføre.

Flere af ordførerne har beskæftiget sig med, om det nu var rimeligt at foreslå sø- og handelsretten som det organ, der skal træffe afgørelsen i de tilfælde, hvor det drejer sig om at fastslå, om der er grundlag for erstatning for ulovlig afskedigelse. Når vi har valgt at foreslå det, er det, fordi det nødvendigvis må være sådan, at dér, hvor funktionærloven regulerer denne side af sagen, må det være domstolene, der skal afgøre erstatningsspørgsmålet. Jeg ville finde det meget vanskeligt at stille forslag om noget andet i lovforslaget og vil især tro, at for den første periodes vedkommende, indtil en eventuel retspraksis er opnået, vil det være meget vigtigt for at sikre ensartethed og sagkundskab, at man fik en afgørelse af en instans som den, vi har forslået, en ret, der formentlig må være mest sagkyndig på dette område. Vi er naturligvis villige til at forhandle om, hvorvidt et andet organ må anses for bedre egnet; men tanken har altså været at sikre de mest sagkyndige og ensartede afgørelser. Det er det, der er begrundelsen for vort forslag om, at det bør være sø- og handelsretten.

Jeg er indforstået med en overvejelse af, hvordan forholdet skal være for de områder, der er dækket af overenskomstregler. Det var det, den højtærede justitsminister var inde på, og der kan jo være noget rig-

tigt i den betragtning, ministeren gjorde gældende. Rent almindeligt gælder det, at funktionærlovens beskyttelsesregler kun træder i kraft i det omfang, hvor der ikke ud over disse er tilsikret funktionæren yderligere eller tilsvarende beskyttelse.

Dernæst har man særlig drøftet bestemmelserne i § 10 om forhandlingsretten, og jeg forstår, at på det punkt er uoverensstemmelsen mellem os måske noget større end på de fleste andre områder. Det undrede mig noget, at den kritik, der her fremkom dels fra det ærede medlem hr. Iver Poulsen, dels fra andre ordførere, næsten gav indtryk af, at de var enige om, hvad det var de skulle kritisere — men det kan formentlig ikke være tilfældet. Man skulle mene, at bestemmelsen i den nugældende funktionærlovs § 10, stk. 2, efter sit indhold virkelig var sådan, at den, når funktionærerne i øvrigt opfyldte det, vi altid har været enige om, og som man har anset for at måtte være tilfældet i praksis, nemlig de 50 pct.s tilslutning organisationsmæssigt, sikrede dem forhandlingsret. Dette viser sig ikke at være tilfældet. Vi har domstolsafgørelser, endog fra højesteret, for, at dette ikke er tilfældet, men at man fortolker § 10, stk. 2, sådan, at man har lov til efter overenskomsten at gennemføre en betydelig indskrænkning i forhandlingsretten. Man skulle dog egentlig tro, at det måtte være det ærede medlem hr. Iver Poulsens opfattelse, at dette ikke var en rimelig retstilstand.

Det, vi har tilsigtet med vort forslag, er en udvidelse af funktionærernes frihed til at organisere sig. Man kan så diskutere, om den formulering, vi har fundet frem til, er den mest rimelige eller ej. Det er måske ikke så meget et spørgsmål om teknisk udformning, som det er et spørgsmål om visse principielle uoverensstemmelser os imellem. Det fremgik jo også meget tydeligt af, hvad det ærede medlem hr. Erik A. Jensen sagde. Jeg mener, at vi inden for de forskellige virksomheder, brancher o. s. v. må sikre den friest mulige adgang for funktionærerne til selv at vælge, og at organisationerne ikke på tværs må begrænse denne adgang for funktionærerne til selv at vælge. Det er herom striden mellem os står. Jeg synes, der bliver forøget frihed, forøget organisationsfrihed, ved at man vælger den frem-

[Henry Christensen.]

gangsmåde, vi har foreslået, fremfor den gældende regel, som er blevet stærkt indskrænkende fortolket.

Det ærede medlem hr. Helge Larsen indvendte, at lovforslaget betød, at man f. eks. kunne forlange, at en lagerforvalter, der kunne antage og afskedige bybude, blev holdt uden for funktionærernes frie ret til at organisere sig. Det kan man ikke læse ud af den foreslåede bestemmelse. Der står i lovforslaget, at afgørende for, om en funktionær kan holdes uden for, er, at han

„af arbejdsgiveren er særligt bemyndiget til på dennes vegne at regulere arbejdsvilkårene i forhold til det øvrige personale, herunder eventuelt har fået meddelt ansættelses- og afskedigelsesret.“

Det kan da vist ikke læses på anden måde, end at det er et moment, der må indgå — dette „eventuelt har fået meddelt ansættelses- og afskedigelsesret.“ Det er ikke det afgørende kriterium alene. Som bestemmelsen er formuleret, må det være et moment, der kan indgå i bedømmelse af sagen. Hidtil har tilstanden været den, at domstolene har måttet vurdere forholdet. Vi har med lovforslaget tilsigtet at indskrænke domstolenes adgang til at begrænse funktionærernes ret til at organisere sig. Det kan vi naturligvis drøfte videre i udvalget.

Endelig har jeg et par mere principielle bemærkninger at gøre til det ærede medlem hr. Iver Poulsen. Det ærede medlem stiller sig for det første uforstående over for, hvilke områder vi nærmere sigter på med lovforslaget; men det fremgår jo klart af drøftelserne her i dag. Endvidere fandt det ærede medlem det mærkeligt, at man her kunne inddrage et par andre ting i diskussionen, f. eks. spørgsmålet om en klar afgrænsning af funktionærproblemerne, som man ønskede drøftet i forbindelse med udvalgsarbejdet. Hertil vil jeg gerne svare, at jeg tror, det må være en rimelig fremgangsmåde for folketingets medlemmer og folketingets partier at tage i anvendelse. Vilkårene for folketingsarbejdet er jo nu engang således, at det er regeringen, der råder over administrationen; derfor tror jeg, vi skal holde fast på — jeg tror egentlig, at det ærede medlem hr. Iver Poulsen også burde være interesseret deri — at folketinget kan benytte denne adgang til at tage

initiativ, eventuelt ved forslag om ændring i bestående love, hvorunder man også kan drøfte enkelte andre spørgsmål for hermed at få adgang til at trække noget af den sagkundskab, som ministeren igennem administrationen kan stille til rådighed for folketinget og folketingets overvejelser, med ind i arbejdet. Jeg tror, vi skal holde fast ved dette. Jeg tror, det er vigtigt at fastholde den mulighed, for gør vi ikke det, vil man i mange henseender gøre det alt for vanskeligt, ikke mindst for de partier, der i den givne situation er oppositionspartier, at komme til bunds i enkelte spørgsmål. Jeg tror, det er en rimelig og fornuftig fremgangsmåde, og jeg tror, vi skal fastholde den.

Man kan altid fremdrage et spørgsmål og sige: skal vi ikke gå et skridt videre og foreslå en kommission? Nu mener jeg ikke, at de spørgsmål, det her drejer sig om, er af en sådan beskaffenhed, at folketinget ikke er i stand til, også uden kommissionsbehandling, at vurdere dem temmelig indgående, ikke mindst når vi kan trække på administrationens sagkundskab på et par enkelte områder, som jo igennem drøftelserne i dag er ret klart præciseret. Jeg mener, at på dette som på så mange andre lovgivningsområder vil folketinget i høj grad være i stand til at kunne præstere det arbejde med lovændringer, der kan være behov for. Jeg mener ikke, en kommissionsbehandling her er nødvendig, også fordi jeg tror, at en sådan behandling vil forsinke en løsning urimeligt længe. Jeg mener, at problemerne trods alt er tilstrækkelig overkommelige til, at folketinget vil kunne gøre arbejdet, og jeg håber, vi vil kunne nå et resultat under det kommende udvalgsarbejde.

Iver Poulsen: Det ærede medlem hr. Henry Christensen følte sig åbenbart en lille smule ilde berørt over, at to partier på yderfløjene kunne være enige om noget. Jeg vil lige minde det ærede medlem om hans tidligere landsformand, Knud Kristensens udtalelser, og det kunne for resten trænges til, at det faldt lidt mere ved. (*Ninn-Hansen:* Han kendte ikke folkesocialisterne!). Det kommer jeg til. Knud Kristensen sagde nemlig engang, man bebrejdede ham noget af det, det ærede medlem vil bebrejde mig, at det kommer ikke an på, hvem man samarbejder

[Iver Poulsen.]

med, men hvad man samarbejder om. Det er den retningslinje, vi følger. I sin omtale af dette samarbejde sagde det ærede medlem, at det, lovforslaget skal bekæmpe, er en indskrænkning i forhandlingsretten, og det skulle jeg være interesseret i. Absolut — men for mig står det nu sådan, at lovforslaget går ud på at fratage de svageste og de uafhængige af organisationerne deres forhandlingsret og drive dem ind hos den stærke, som alene har forhandlingsret, ganske uanset hvad den svage part mener. Denne indskrænkning af den svages forhandlingsret kan vi ikke gå med til.

Det ærede medlem hævder dernæst, at med hensyn til „andre ting“ er det fremgået af drøftelserne i dag, hvad man mener med disse „andre ting“. Ja vel, men det skulle da gerne være sådan, hvis man skal have et forsvarligt lovgivningsarbejde og drøftelse af problemerne, at man får klarhed over, hvad forslagsstillerne mener, før man kommer til en diskussion her i salen om „andre ting“ end det, der står i lovforslaget.

Det kan selvfølgelig diskuteres, om et politisk folketingsudvalg har den nødvendige sagkundskab til at foretage de ændringer, som man nu vil foretage i funktionærloven. Så vidt jeg kan se, har i hvert fald resultaterne af kommissionsarbejdet i 1946-47 været af en så god karat, at man må have respekt for det. Hvis der virkelig er et lovgivningsområde, der er vigtigt, så er det dette, og man kan måske nok i et folketingsudvalg trække sagkundskab til sig, men hvis man vælger en kommission som den, man havde i 1947 med præsidenten for sø- og handelsretten som formand og ellers alle interesser repræsenteret, tror jeg nu man opnår den højeste grad af sagkundskab. Jeg mener i hvert fald, at for en så vigtig lovgivning som den, der her er tale om, bør man støtte sig til en sådan sagkyndig kommission.

Ninn-Hansen: Da jeg hørte det ærede medlem hr. Iver Poulsen før, var jeg noget i tvivl om, hvorvidt det ærede medlem havde hørt på forhandlingen; nu er jeg i tvivl om, hvorvidt det ærede medlem har læst lovforslaget, for det ærede medlem siger, at det, vi ønsker med vort lovforslag, er at hindre den svage organisation, den mindre

organisation, i at have forhandlingsret, at vi vil presse de svage organisationer ind i de stærke organisationer. Det er jo direkte forkert at påstå, at vi har fremsat forslag derom. Vi har den situation under den nu-gældende funktionærlov — og det er det, jeg gerne vil vide om det ærede medlem vil opretholde — at der findes en virksomhed, hvor der er 62 ansatte, og hvor de 44 af de 62 står uden for HK, men HK beholder forhandlingsretten og organisationsretten. Er det denne situation, det ærede medlem hr. Iver Poulsen ønsker opretholdt? Det er den, vi ønsker at undgå.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Henry Christensen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtages dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse af et kreditinstitut for fiskerierhvervet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om teatre og forslag til lov om ændringer i biografteaterloven. (Filmsfonden) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlemmer af folketinget Søgaard, Kaj Andresen, Henry Christensen, Damsgaard, Ninn-Hansen, Thestrup, Helge Larsen, Grethe Philip, Morten Lange og Iver Poulsen har meddelt mig, at de ønsker til undervisningsministeren at stille følgende forespørgsel:

„Kan ministeren give en redegørelse for den praksis, der anvendes ved uddelelse af midlerne under ungdommens uddannelsesfond?“